

OŚWIADCZENIE RADY SPOŁECZNEJ PRZY ARCYBISKUPIE POZNAŃSKIM W KWESTII STAROŚCI I ŚMIERCI

Życie zawsze jest dobrem (*Evangelium vitae*, 34). Troska o życie i chronienie go jest podstawowym zadaniem społeczeństw każdego czasu, także współczesnych. Jak szczególnej trosce powinno podlegać ludzkie życie u jego początków, tak też opieką należy otoczyć człowieka w okresie starości i w czasie umierania.

Starość może prowadzić do niepokoju, do zamknięcia w sobie, czasem nawet do rozpacz i buntu przeciw Bogu, ale może także być drogą do większej dojrzałości, może pomóc lepiej rozeznąć w swoim życiu to, co nieistotne, aby zwrócić się ku temu, co istotne (Katechizm Kościoła Katolickiego, art. 1501).

Starość, która często jest dramatem, powinna stawać się szansą. Osoby, które przechodząc na emerytury zachowują swoje siły życiowe, należy zachęcać do twórczej obecności i ofiarowania siebie w różnorodnych formach działalności (np. dobroczynnej, samorządowej, parafialnej, dobrosąsiedzkiej) dla wspólnego społecznego ubogacania się. Osoby młodsze, czynne zawodowo winny być gotowe do przyjęcia takiej ofiarności.

Wspólnym zadaniem rodziny i najbliższych, wspólnot parafialnych, przyjacielskich i środowiskowych, a także struktur instytucjonalnych pozostaje twórcze i serdeczne niesienie pomocy człowiekowi w doświadczeniu niepełnosprawności, choroby i opuszczenia. Warto dołożyć wszelkich starań, by stworzyć osobom starszym podstawy wszechstronnej i godnej opieki, a także wykorzystać ich życiowe doświadczenie i siły dla ubogacenia rodzinnych i społecznych więzi.

Odbudowanie – coraz bardziej zanikających – tradycji rodziny wielopokoleniowej, opartej na szacunku do osób starszych należy uznać za ważne społecznie zadanie.

W obliczu toczącej się dyskusji o eutanazji podkreślamy z całą mocą konieczność zapewnienia godziwej opieki człowiekowi zbliżającemu się do kresu jego ziemskiego życia.

Według Deklaracji Toruńskiej (wydanej w 2004 r. przez środowiska związane z opieką hospicyjną), z powodu nieuleczalnych przewlekłych chorób każdego roku umiera w naszym kraju około 320 tysięcy osób, w tym 82 tysiące chorych na nowotwory. Corocznie około 190 tysięcy chorych wymaga opieki paliatywno-hospicyjnej.

Eutanazja jest występkiem przeciwko życiu i godności człowieka. Eutanazja – ucząc lekarzy zabijania – jest niezgodna z ich powołaniem zawartym w Kodeksie Etyki Lekarskiej, a ponadto promuje kulturę śmierci (Deklaracja Toruńska).

Opieka nad chorym umierającym będąc jakby ochranianiem światła gasnącej świecy życia, *stanowi pierwszorzędną postać bezinteresownej miłości* (Katechizm Kościoła Katolickiego, art. 2279).

Eutanazja jest nie tylko pytaniem o sposób śmierci, ale także o sposób życia. Brak odkrycia i zgłębienia sensu życia bywa przyczynkiem do myślenia akceptującego eutanazję. Nie jest najważniejszym opowiadać się przeciwko eutanazji, która pozostaje dramatem, najważniejszą sprawą jest opowiadanie się za życiem.

Zasady etyczne kierujące postępowaniem medycznym w tym okresie życia nie różnią się istotowo od zasad określających troskliwą dbałość o życie i zdrowie ludzkie w każdym jego etapie.

Człowiek umierający ma prawo: do traktowania należnego osobie; do informacji o własnym stanie zdrowia i udziału w podejmowaniu decyzji; do ulgi w bólu fizycznym i cierpieniu; do pomocy psychologicznej i wsparcia duchowego, zgodnie ze swoim światopoglądem; do wyrażania swoich uczuć na temat śmierci; do naturalnej i godnej śmierci, opierając się pokusie podejmowania walki o życie za wszelką cenę, kosztem uporczywej terapii.

Dzięki szeroko rozwiniętym strukturom opieki paliatywnej Poznań i Wielkopolska mają znaczące, także w wymiarze europejskim, osiągnięcia w zakresie troski o człowieka umierającego. Troska o umierających pozostaje ciągłym wezwaniem do podejmowania działań wychowawczych i edukacyjnych w tym zakresie. Powinna stanowić także ważny element działania każdej wspólnoty parafialnej. Byłoby czymś niezrozumiałym, gdyby w naszym regionie ktokolwiek miał umierać w opuszczeniu.

Właściwa opieka paliatywno-hospicyjna winna jednocześnie zapewnić wsparcie w okresie opieki nad chorymi i po ich śmierci bliskim osoby umierającej. Kompleksowe rozwijanie opieki paliatywno-hospicyjnej we wszystkich jej wymiarach stanowi najwłaściwszą odpowiedź na postulat legalizacji eutanazji.

W obliczu doświadczenia starości i śmierci szczególnego znaczenia nabiera tak wspólnotowa jak i osobista modlitwa, w której prosimy Boga o dobrą śmierć. Czynimy to każdorazowo wypowiadając choćby słowa Pozdrowienia Anielskiego *...módl się za nami grzesznymi teraz i w godzinę śmierci naszej.*

Poznań, 3 czerwca 2004 r.